

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію

Ірини Богданівни Павлюк

ФАХОВА МОВА ФІТНЕСУ

(на матеріалі англomовних лексикографічних джерел

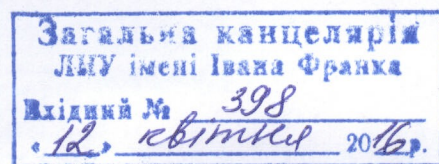
та спеціальних текстів),

подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
зі спеціальності 10.02.04 – германські мови

Дослідження структурних, семантичних і текстових характеристик сучасної англійської фахової мови фітнесу з погляду термінознавства дає можливість регулювати процес утворення, стандартизації та функціонування термінів. Фітнес як синтез надбання медицини, спорту та сфери харчування, активно розвивається і пропагується в сучасному світі. Це ціла філософія, що включає здоровий спосіб життя, режим, раціональне харчування. Виконане дисертаційне дослідження Павлюк І.Б. науково важливе, оскільки представляє теоретичні знання у вивченні фахових мов, які, перефразовуючи слова Будагова Р.А., «виникають із взаємодії лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників, потім стають надбанням самої мови, явищем внутрішнім, лінгвістичним».

Дисертаційна робота **актуальна** з огляду на всебічний розгляд автором мовних та позамовних факторів розвитку досліджуваної терміносистеми; описом нових динамічних тенденцій у вивченні фахових мов та відсутністю такого комплексного аналізу англійської фахової мови фітнесу.

Ірина Богданівна формулює **мету** дослідження, яка полягає у виявленні, описі та узагальненні структурно-семантичних та текстових особливостей англійської фахової мови фітнесу. Досягнення мети здійснено на чималому термінологічному та текстовому матеріалі (3396 англійських термінів фітнесу

та 39 фахових текстів цієї галузі).

Дисертація Павлюк І.Б. характеризується **науковою новизною**, про що свідчить виявлена автором специфіка формування та становлення терміносистеми фітнесу, виокремлення термінологічних одиниць даної фахової мови та узагальнення структурних, морфологічних і синтаксичних характеристик різних типів фахових текстів фітнесу.

Об'єктом, предметом вивчення та завданнями, які передбачають досягнення окресленої мети дисертація відповідає профілю і плану наукових досліджень, які здійснюються на кафедрі англійської філології ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" у межах держбюджетної наукової теми Міністерства освіти і науки України "Концептуальна та мовна картини світу" (номер державної реєстрації 0113U001963).

Наукова достовірність висновків та об'єктивність положень дисертаційної праці Павлюк І.Б. забезпечується комплексним застосуванням лінгвістичних та загальнонаукових методів дослідження.

Результати проведеного дослідження є вагомим внеском у теоретичні напрацювання з проблем термінознавства, фахових мов, лексикології та лексикографії. Особливо важливим є окреслення лексико-тематичних полів фахової мови фітнесу, оскільки вони в перспективі можуть стати основою ґрунтового термінологічного аналізу суміжних галузей, зокрема анатомії, біохімії, спортивної фізіології.

Позитивне враження в дисертаційній роботі створює вміння Павлюк І.Б. коментувати узагальнений теоретичний матеріал і аналізувати думки провідних вчених-лінгвістів. Метамова роботи відповідає рівню сучасних наукових досліджень з мовознавства.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що одержані результати цінні для оновлення теоретичних курсів із ряду дисциплін, а саме: лексикології (розділ "Лексична семантика"), текстолінгвістики (розділ "Структура тексту"), термінознавства (розділ

“Стандартизація та уніфікація термінології”), лексикографії, а також для створення спецкурсів англійською мовою на факультетах реабілітаційної медицини і, звичайно, у наукових розвідках студентів та аспірантів.

Робота пройшла апробацію на міжнародних та всеукраїнській науково-практичних конференціях та на щорічних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, що належно відображено у публікаціях автора.

Чітку і прозору структуру дисертації формують вступ, чотири розділи з висновками, загальні висновки, списки використаних джерел, джерел ілюстративного матеріалу і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 245 сторінок, обсяг основного тексту – 183 сторінки. У додатках подано глосарій термінів, що стосуються сфери фітнесу, таблиці та схеми. Список використаних джерел містить 337 позицій, з яких 116 – іноземними мовами. Список лексикографічних джерел включає 9 позицій, список джерел ілюстративного матеріалу – 39 позицій.

Усвідомлюючи багатоаспектність проблеми дослідження фахових мов, автор дисертації у першому розділі пропонує огляд напрацьованих теоретичних доробків різних лінгвістів та наукових шкіл щодо розуміння понять «фахова мова», «термін», «термінологія», «спеціальна лексика» (ст. 15-39). Наукова новизна одержаних результатів рецензованої роботи полягає в тому, що вперше здійснено аналіз англійської термінології в галузі фітнесу як складової фахової мови.

У другому розділі дисертації (ст. 50-59), Павлюк І.Б. обґрунтовує застосування комплексної методики аналізу основних підходів дослідження англійської фахової мови в галузі фітнесу. Автор пропонує власний алгоритм добору, систематизації та методів дослідження ілюстративного матеріалу дисертації.

Певною мірою креативним вважаємо аналіз лексико-тематичних полів

фахової мови фітнесу у третьому розділі дисертації. Ірина Богданівна виділяє 9 мікрополів (ст. 62-68), чітко розмежовуючи ядро, близьку та віддалену периферію кожного з них. Автор дослідження доводить, що англійська фахова мова фітнесу є інтегративною, оскільки 96,91% усіх термінів становлять запозичення із суміжних терміносистем (ст. 127). Позитивним вважаємо також той факт, що дисертантка розглядає структурний склад фахової мови фітнесу, звертаючи особливу увагу на продуктивні моделі (ст. 84-85) та відповідно словотвірні особливості досліджуваної терміносистеми (ст. 86-100). Також дослідниця стверджує, що для даних термінологічних одиниць характерна семантична деривація, оскільки англійська фахова мова фітнесу формувалася під впливом мовних та позамовних чинників (ст. 101-107). Специфіка окремих лексико-тематичних полів впливає на явища полісемії, омонімії, синонімії та антонімії (ст. 107-130).

У дисертаційному дослідженні здійснено функціонально-комунікативний аналіз англійської фахової мови в галузі фітнесу (четвертий розділ). Усі досліджувані фахові тексти Павлюк І.Б. схематично групує відносно цільової аудиторії, детально описуючи морфологічні та синтаксичні особливості запропонованих текстотипів (ст. 147-177). Варто відзначити, що автор намагається якомога повніше та інформативніше репрезентувати досліджуваний матеріал, використовуючи табличну форму представлення отриманих результатів (додатки Е).

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Позитивно оцінюючи загалом кандидатську дисертацію Ірини Богданівни Павлюк, вважаємо, що окремі положення цієї кваліфікаційної роботи носять дискусійний характер або викликають запитання:

1. У положеннях, які виносяться на захист, Павлюк І.Б. стверджує, що «окрім термінів, до складу фахової лексики фітнесу входять номенклатурні одиниці та професіоналізми», проте не наводить прикладів у своєму дослідженні.

2. При розгляді поняття «фахова мова» (ст. 17) дисертантка описує

горизонтальну класифікацію, представлену О. Вюстером, та вертикальну класифікацію і подає три типи фахової комунікації за Х. Іштрайтом. Однак у дисертаційному дослідженні немає розмежування понять «фахова мова» і «фахова комунікація». Крім того, потребують більш ґрунтовного пояснення і уточнення поняття «вузькогалузевий термін» і «спеціальне поняття»; «термінологічна насиченість» і «загальна термінологічна насиченість».

3. У кваліфікаційній роботі зазначено, що 96,91% усіх термінів англійської фахової мови фітнесу становлять запозичення із суміжних терміносистем (ст. 127). Варто було б уточнити, яке походження має решта 3,09% термінів, оскільки з дисертаційного дослідження незрозуміло, чи саме цю кількість у відсотковому відношенні представляє Додаток Г (Глосарій власних термінів фітнесу).

4. Ґрунтовного пояснення вимагають наступні тези, висловлені у Висновках до дисертаційного дослідження:

- «Мові фітнесу притаманна антонімія, яка слугує засобом побудови основи її фахової лексики» (ст. 182);

- «Щодо мовного та структурного оформлення текстів фітнесу, то у них використовуються різні морфологічні, стилістичні, синтаксичні, графічні і візуальні засоби, які забезпечують належну комунікацію між продуцентом та реципієнтом» (ст. 182). Питання викликають «графічні і візуальні засоби», про які дисертантка не пише у своєму дослідженні.

5. Пояснення потребує також Додаток Г «Глосарій власних термінів фітнесу». Залишається незрозумілою сама назва додатку, принцип відбору термінологічної лексики та мета його створення.

6. В дисертації спостерігаються:

1) стильові вади:

- невдалі формулювання речень (ст. 18, 42, 52, 55, 56, 57, 102, 134, 146);
- повтори (ст. 9, 45, 59, 108);
- русизми (ст. 62, 109, 149);

- непослідовності (Р. Пелька – Р. Пелка (ст. 15, 16, 18); терміну –терміна: ст. 24, 31, 34).

2) пунктуаційні помилки (ст. 7, 14, 25, 37, 52, 57, 77).

3) не має логічних переходів, особливо у першому розділі дисертаційного дослідження (ст. 21, 27, 44), відсутність посилань (ст. 32).

Однак висловлені зауваження і побажання суттєво не впливають на отримані автором теоретичні та практичні результати.

Вважаємо, що робота **«Фахова мова фітнесу (на матеріалі англомовних лексикографічних джерел та спеціальних текстів)»** є завершеним науковим дослідженням, яке відповідає всім вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а Павлюк Ірина Богданівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент –

кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри філології та перекладу
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу

О.М. Ріба-Гринишин

Підпис(и)	<i>О.М. Ріба-Гринишин</i>
посвідчую	<i>В. Прохор</i>
Безпечний секретар ІФНТУНГ	<i>14.04.2016 р.</i>